

Legitieme portie

**Wanneer kan een kind
aanspraak maken?**

ONTERVING, BEREKENING, SCHENKINGEN
EN OPEISBAARHEID

WAT IS DE LEGITIEME PORTIE?

Ieder kind heeft een aanspraak op een minimumdeel van de nalatenschap van zijn ouders. Dat minimumdeel heet de legitieme portie. Het recht geldt ongeacht de inhoud van het testament en kan ook van belang zijn als tijdens het leven schenkingen of giften zijn gedaan.

De legitieme portie gaat niet alleen over onterving. Ook het erfdeel, het testament en eerdere schenkingen kunnen van belang zijn.

HET GAAT OM EEN GELDBEDRAG

De legitieme portie geeft recht op een geldvordering. Het gaat dus niet om een recht op bepaalde goederen uit de nalatenschap, zoals een woning, de inboedel of een bankrekening. Bent u ontferd en doet u een beroep op de legitieme portie, dan wordt u daardoor niet alsnog erfgenaam. U krijgt een aanspraak in geld.

OOK ALS U NIET BENT ONTERFD

De legitieme portie is niet alleen bedoeld voor een kind dat is ontferd. Ook als u wél erfgenaam bent, kan de legitieme portie van belang zijn. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer bij de berekening eerdere schenkingen moeten worden meegeteld en uw legitieme portie daardoor hoger uitkomt dan uw gewone erfdeel.

U kunt dan naast uw erfdeel aanspraak maken op een aanvullend bedrag. Dit wordt ook wel een aanvullend beroep op de legitieme genoemd.

HOE WORDT DE LEGITIEME PORTIE BEREKEND?

De hoogte van de legitieme portie hangt af van de waarde van de nalatenschap. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar wat er bij overlijden aanwezig is. Ook schulden en bepaalde schenkingen of giften kunnen voor de berekening van belang zijn.

VOORBEELD

Bezittingen
€ 50.000

Schulden
- € 25.000

Schenkingen
+ € 5.000

€ 30.000
bedrag waarover in dit voorbeeld
wordt gerekend

WAAROM ZIJN SCHENKINGEN VAN BELANG?

Voor de berekening wordt niet altijd alleen gekeken naar wat op het moment van overlijden nog in de nalatenschap aanwezig is. Eerdere schenkingen of giften kunnen invloed hebben op de hoogte van de legitieme portie. Welke bedragen meetellen, hangt af van de concrete situatie.

3 kinderen
Gewoon erfdeel per kind
1/3

Legitieme portie
de helft daarvan = 1/6

Dus:
 $1/6 \times € 30.000 =$
Legitieme portie: € 5.000

OOK ALS ERFGENAAM KAN DE LEGITIEME PORTIE VAN BELANG ZIJN

Een kind hoeft niet onderfd te zijn om een beroep op de legitieme portie te doen. Soms is het erfdeel lager dan de legitieme aanspraak. Dat kan bijvoorbeeld spelen wanneer een ander kind eerder een schenking heeft ontvangen.

Een kind kan dus ook als erfgenaam belang hebben bij de legitieme portie.

A en B zijn beiden erfgenaam.

Netto nalatenschap
€ 20.000

Eerdere schenking aan B
€ 60.000
Zonder beroep op de legitieme

De nalatenschap wordt tussen A en B verdeeld:

A ontvangt
€ 10.000
B ontvangt
€ 10.000

In dit voorbeeld telt de schenking mee

Netto nalatenschap € 20.000
Schenking aan B + € 60.000

€ 80.000

2 kinderen
Gewoon kindsdeel: 1/2
Legitieme portie: 1/4

$1/4 \times € 80.000 = € 20.000$

Wat betekent dit voor A?

A ontvangt uit de gewone verdeling al
€ 10.000.
De legitieme aanspraak van A
bedraagt in dit voorbeeld € 20.000.

Daarom kan A aanvullend aanspraak maken op:

€ 10.000

ONTFERFD. WAT NU?

Wie is onterfd, krijgt de legitieme portie niet automatisch uitgekeerd. Wilt u aanspraak maken op de legitieme portie, dan moet u dit kenbaar maken.

**DAARVOOR GELDT EEN
BELANGRIJKE TERMIJN.**

5 JAAR

Binnen vijf jaar na het overlijden van uw ouder moet u aanspraak maken op de legitieme portie. Deze termijn is een vervaltermijn. Dat betekent dat de termijn niet kan worden verlengd. Is de termijn verstreken, dan vervalt het recht om nog een beroep op de legitieme portie te doen.

AANSPRAAK MAKEN IS NIET HETZELFDE ALS BETALING KRIJGEN

Het bestaan van een legitieme aanspraak betekent niet altijd dat het bedrag direct kan worden opgeëist. Wanneer betaling kan worden verlangd, hangt af van de situatie.

WELKE INFORMATIE HEEFT U NODIG?

Om de legitieme portie te kunnen berekenen, is informatie over de nalatenschap nodig. Bent u onderfd, dan heeft u recht op de informatie en documenten die nodig zijn om uw legitieme portie te kunnen bepalen.

VOOR DE BEREKENING KAN INFORMATIE NODIG ZIJN OVER:

De omvang van de nalatenschap

Wat was er aanwezig op het moment van overlijden?

Bezittingen

Bijvoorbeeld de waarde van een woning en banktegoeden.

Schulden

Ook schulden en bepaalde kosten kunnen voor de berekening van belang zijn.

Eerdere schenkingen of giften

Schenken kunnen invloed hebben op de hoogte van de legitieme portie.

Andere relevante gegevens

Welke informatie precies nodig is, hangt af van de concrete nalatenschap en de berekening.

ALS INFORMATIE ONTBREEKT

Niet altijd zijn alle gegevens direct beschikbaar. Erfgenamen of een executeur kunnen informatie te laat, onvolledig of onvoldoende duidelijk verstrekken. Dan kan discussie ontstaan over welke informatie nodig is en welke stukken moeten worden verstrekt.

Zonder inzicht in de nalatenschap is ook de hoogte van de legitieme portie niet goed vast te stellen.

RECHT, HOOGTE EN BETALING ZIJN DRIE VERSCHILLENDE VRAGEN

Een aanspraak op de legitieme portie betekent niet automatisch dat het bedrag direct kan worden opgeëist. Bij de beoordeling zijn daarom drie vragen van elkaar te onderscheiden.

01 — *Heeft u recht op de legitieme portie?*

Dat hangt niet alleen af van de vraag of u bent onterfd. Ook het testament, uw erfdeel en eerdere schenkingen kunnen van belang zijn.

02 — *Hoe hoog is de aanspraak?*

Voor de hoogte moet worden gekeken naar de nalatenschap en naar schulden en schenkingen of giften die voor de berekening van belang zijn.

03 — *Wanneer kan betaling worden verlangd?*

Een legitieme aanspraak kan bestaan zonder dat het bedrag direct opeisbaar is.

Wanneer betaling kan worden verlangd, hangt af van de situatie. Laat de overledene een echtgenoot achter, dan hoeft de legitieme portie niet altijd direct te worden uitgekeerd. Is er geen langstlevende echtgenoot of partner meer, dan wordt het bedrag zes maanden na het overlijden opeisbaar. Ook een testament kan bepalen dat de aanspraak pas op een later moment opeisbaar is.

LET OP

Nog niet opeisbaar betekent niet dat u kunt wachten met aanspraak maken.

Ook wanneer de legitieme nog niet opeisbaar is, moet binnen vijf jaar na het overlijden kenbaar aanspraak worden gemaakt. Die termijn is een vervaltermijn en kan niet worden verlengd.

Meer weten over de legitieme portie?

Op onze website vindt u meer informatie over de legitieme portie en de onderwerpen die in deze publicatie worden besproken.

Lees verder over de legitieme portie

CONTACT

Santema & Hofstra Advocaten

Nieuweweg 11
8911 LK Leeuwarden

088 770 5100

contact@santemahofstra-advocaten.nl

santemahofstra-advocaten.nl

De informatie in deze publicatie is algemeen van aard en vervangt geen juridisch advies over een individuele situatie.

© Santema & Hofstra Advocaten, juridische inhoud

Auteur: mr. W.S. Santema

© Annaflow, ontwerp en vormgeving

Deze uitgave mag kosteloos en in ongewijzigde vorm worden gedeeld en doorgestuurd. Gehele of gedeeltelijke overname, bewerking of herpublicatie van tekst, afbeeldingen of vormgeving is alleen toegestaan na voorafgaande schriftelijke toestemming van de betreffende rechthebbende.

Versie 1.0 | augustus 2026

santemahofstra-advocaten.nl